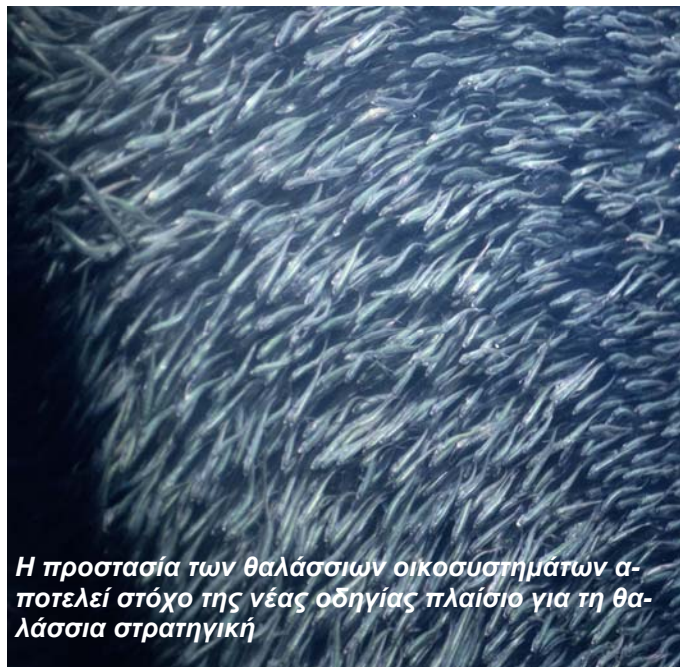

Από τους ποταμούς στη θάλασσα: Σύνδεση με τη νέα οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική

Οι θάλασσες της Ευρώπης είναι ζωτικής σημασίας για την επιβίωσή της. Προσφέρουν εμπορικές οδούς, ρυθμίζουν το κλίμα και παρέχουν τρόφιμα και ενέργεια.

Αυτές οι θάλασσες, ωστόσο, αντιμετωπίζουν μια σειρά από απειλές. Μία από αυτές είναι η χερσαία ρύπανση που πηγάζει από τις αστικές περιοχές, τη βιομηχανία και την εντατική γεωργική εκμετάλλευση. Μία άλλη είναι το αυξανόμενο επίπεδο της ναυτιλίας και οι κίνδυνοι που επιφέρει, όπως οι πετρελαιοκηλίδες εξαιτίας ατυχημάτων και σκόπιμης απόρριψης πετρελαίου. Ξένα είδη από μακρινές θάλασσες, τα οποία μεταφέρονται συχνά από τα πλοία άθελά τους, αποτελούν επίσης κίνδυνο για την ευαίσθητη ισορροπία ορισμένων οικοσυστημάτων. Η υπεραλίευση, που είναι ευρέως διαδεδομένη σε όλες τις ευρωπαϊκές θάλασσες, μειώνει επίσης τα αλιεύματα, τα οποία σημείωσαν πτώση σε ολόκληρη την Ευρώπη μεταξύ 2000 και 2005.

Όλες αυτές οι πιέσεις βλάπτουν τα θαλάσσια οικοσυστήματα, και στις επερχόμενες δεκαετίες η κλιματική αλλαγή θα επιδεινώσει τις επιπτώσεις τους. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες που εξαρτώνται από τη θάλασσα, όπως η αλιεία και ο τουρισμός, θα πληγούν και αυτές με τη σειρά τους.

Η προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων αποτελεί στόχο της νέας οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική

Μια προσέγγιση που βασίζεται στο οικοσύστημα

Η νέα οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική επεκτείνει τη νομοθεσία της ΕΕ για τα ύδατα και στο θαλάσσιο περιβάλλον, ενώ αποτελεί το περιβαλλοντικό στοιχείο της νέας διατομεακής ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

Η νέα οδηγία ακολουθεί προσέγγιση παρόμοια με εκείνη της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα. Καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να διασφαλίσουν την «καλή περιβαλλοντική κατάσταση» όλων των θαλάσσιων περιφερειών και υποπεριφερειών της Ευρώπης (βλ. πλαίσιο στην επόμενη σελίδα) κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα ορίζει την «καλή κατάσταση» των γλυκών και των παράκτιων υδάτων ως πρωταρχικό της στόχο.

Η διασφάλιση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης περιλαμβάνει την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Η νέα οδηγία επισημαίνει ότι η αλιεία και άλλες δραστηριότητες δεν θα πρέπει να ωθούν τους πληθυσμούς των εμπορικά εκμεταλλεύσιμων ιχθύων και οστρακοειδών πέρα από τα όρια ασφαλείας τους και ότι τα μη αυτόχθονα είδη δεν θα πρέπει να αλλοιώνουν τα οικοσυστήματα.

Η καλή περιβαλλοντική κατάσταση απαιτεί επίσης φυσικές, χημικές και ακουστικές συνθήκες που υποστηρίζουν υγιή οικοσυστήματα. Ο θόρυβος από τις ανθρώπινες δραστηριότητες θα πρέπει να είναι συμβατός με το θαλάσσιο περιβάλλον και τα οικοσυστήματά του. Η συμμόρφωση προς αυτές τις προϋποθέσεις θα προστατεύσει τους ανανεώσιμους θαλάσσιους πόρους και ενδέχεται να απαιτήσει αλλαγές στις ανθρώπινες δραστηριότητες και πρακτικές, όπως την παύση της υπεραλίευσης των αλιευτικών πόρων.

Η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα και η οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική

Με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα θεσπίζεται νομικό πλαίσιο για την προστασία και την αποκατάσταση των καθαρών υδάτων ανά την Ευρώπη και εξασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη και βιώσιμη χρήση τους. (Ο επίσημος τίτλος της είναι *Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων*.)

Η οδηγία θεσπίζει μια καινοτόμο προσέγγιση για τη διαχείριση των υδάτων στις λεκάνες απορροής, των φυσικών γεωγραφικών και υδρολογικών ενότητων, και καθορίζει για τα κράτη μέλη συγκεκριμένες προθεσμίες επίτευξης φιλόδοξων περιβαλλοντικών στόχων για τα υδάτινα οικοσυστήματα.

Η νέα οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (2008/56/ΕΚ) θεσπίζει μια κοινή βάση για την προστασία και τη διαχείριση των ευρωπαϊκών θαλασσών.

Οι θαλάσσιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες της Ευρώπης

Η νέα οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική κατονομάζει τέσσερις θαλάσσιες περιφέρειες: τη Βαλτική Θάλασσα, τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό Ωκεανό, τη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα.

Ο Βορειοανατολικός Ατλαντικός έχει τέσσερις υποπεριφέρειες:

- την ευρύτερη Βόρεια Θάλασσα, συμπεριλαμβανομένου του Kattegat και του διαύλου της Μάγχης
- την Κελτική Θάλασσα
- τον Βискаϊκό Κόλπο και τις Ιβηρικές ακτές
- τα θαλάσσια ύδατα που περιβάλλουν τις Αζόρες Νήσους, τη Μαδέρα καθώς και τις Κανάριες Νήσους

Η Μεσόγειος έχει τέσσερις υποπεριφέρειες:

- τη Δυτική Μεσόγειο
- την Αδριατική
- το Ιόνιο Πέλαγος και την Κεντρική Μεσόγειο
- το Αιγαίο Πέλαγος - Ανατολική Μεσόγειο.

Βήματα που πρέπει να ληφθούν

Τα 23 κράτη μέλη της ΕΕ που διαθέτουν θαλάσσιες ακτές υποχρεούνται να χαράξουν θαλάσσιες στρατηγικές για να διασφαλίσουν την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων περιφερειών και υποπεριφερειών, παρόμοια με τα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής που καταρτίζονται βάσει της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα. Το πιο πάνω πλαίσιο αναφέρει τις θαλάσσιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες.

Έως το 2012, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν εκπονήσει προκαταρκτικές αξιολογήσεις των ευρωπαϊκών θαλασσών, καθορίζοντας τα χαρακτηριστικά της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, εντοπίζοντας τους στόχους και τους δείκτες που θα πρέπει να επιτευχθούν και καταρτίζοντας προγράμματα παρακολούθησης.

Έως το 2015, θα πρέπει να έχουν καταρτίσει πρόγραμμα μέτρων για κάθε θαλάσσια περιφέρεια και υποπεριφέρεια. Κάθε πρόγραμμα θα καθορίζει τις δράσεις για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης έως το 2020 ή για τη διατήρηση της καλής κατάστασης όπου αυτή ήδη υπάρχει.

Κατά τη διάρκεια καθενός από αυτά τα βήματα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνουν το ευρύ κοινό και να επιτρέπουν στα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν στην υλοποίησή τους.

Περιφερειακές συμβάσεις για τις θάλασσες

Η οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική αναφέρει τέσσερις ισχύουσες συμβάσεις για την προστασία των περιφερειακών θαλασσών της Ευρώπης: της Βαλτικής Θάλασσας, του Βορειοανατολικού Ατλαντικού, της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Αυτές οι τέσσερις συμβάσεις θα παράσχουν το πλαίσιο συνεργασίας για τις νέες θαλάσσιες στρατηγικές με τις γειτονικές χώρες που δεν αποτελούν μέλη της ΕΕ.

Ανεμογεννήτριες έξω από την ακτή της Δανίας: βάσει της οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, οι χώρες της ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το θαλάσσιο περιβάλλον είναι βιώσιμο και συμβατό με την καλή περιβαλλοντική κατάσταση.

Συνεργασία

Οι παράκτιες χώρες της ΕΕ μοιράζονται μεταξύ τους μια σειρά από θαλάσσιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, συνεπώς, να συνεργαστούν ώστε να διασφαλίσουν τη συνέπεια των θαλάσσιων στρατηγικών τους. Θα πρέπει επίσης να συνεργαστούν με τους γείτονές τους που δεν αποτελούν μέλη της ΕΕ, με τους οποίους μοιράζονται κοινές θάλασσες.

Η ΕΕ και οι γείτονές της συνεργάζονται ήδη μέσα από συγκεκριμένες περιφερειακές συμβάσεις για τις θάλασσες (βλ. πλαίσιο), οι οποίες θα παράσχουν τη βάση του συντονισμού σχετικά με τις θαλάσσιες στρατηγικές.

Τα κράτη μέλη θα χρειαστεί επίσης να συντονίσουν την εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική με τις δράσεις τους στο πλαίσιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, καθώς οι δύο νομοθεσίες συνδέονται στενά μεταξύ τους. Η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα στοχεύει αφενός στο να αποτραπεί να φθάσει η ρύπανση από χερσαίες πηγές στις θάλασσες της Ευρώπης και αφετέρου στη βελτίωση των θαλάσσιων συνθηκών. Η οδηγία αυτή προστατεύει επίσης τα παράκτια ύδατα καθώς και τα μεταβατικά ύδατα, όπως είναι οι εκβολές ποταμών και οι παράκτιες λιμνοθάλασσες. Οι περιοχές αυτές χρησιμοποιούνται για την ωτοκία πολλών ειδών ψαριών και αποτελούν σημαντικό κρίκο μεταξύ των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Οι δύο οδηγίες παρέχουν από κοινού μια ολοκληρωμένη δομή για την προστασία και τη διαχείριση των γλυκών και των θαλάσσιων υδάτων της Ευρώπης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ύδατα της Ευρώπης, βλ. την ιστοσελίδα του Συστήματος πληροφοριών για τα ύδατα στην Ευρώπη (WISE) στη διεύθυνση <http://water.europa.eu>. Οι ιστοσελίδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν τη διαχείριση των υδάτων, οι οποίες συνδέονται με το WISE, παρέχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική. Για τη δεύτερη, βλ. http://ec.europa.eu/environment/water/marine/index_en.htm.